

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ĐAKOVU**

**PRAVILNIK
O DIPLOMSKOM RADU I DIPLOMSKOM ISPITU
(Nacrt prijedloga)**

Đakovo, veljača 2025.

Na temelju članka 30. točke 5., članka 70. stavka 6. i članka 94. Statuta Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te sukladno članku 62. stavku 5. Pravilnika o studijima i studiranju na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultetsko vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu na svojoj sjednici u akademskoj godini 2024./2025. održanoj pod točkom dnevnog reda, na prijedlog Dekana, donijelo je

PRAVILNIK O DIPLOMSKOM RADU I DIPLOMSKOM ISPITU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Pravilnikom o diplomskom radu i diplomskom ispitu (u daljnjem tekstu: Pravilnik) utvrđuju se pravila i postupci vezani za prijavu teme i izradu diplomskog rada te obranu diplomskog rada i diplomski ispit, zatim prava i obveze studenata, prava i obveze mentora/komentora i ispitnog povjerenstva za diplomski ispit te nadležnost Odbora za diplomske i završne ispite kao i ostala pitanja vezana za diplomski rad i diplomski ispit.

Članak 2.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na sve sveučilišne diplomske studije i sveučilišne integrirane prijediplomske i diplomske studije koji se ustrojavaju i izvode na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu (u daljnjem tekstu: Fakultet), a koji završavaju izradom i obranom diplomskog rada i diplomskim ispitom.

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku u muškom rodu jednako se odnose na muške i ženske osobe.

Članak 4.

- (1) Diplomski rad je samostalna znanstvena obrada utvrđene teme kojom student pokazuje da je sposoban samostalno i sukladno struci primijeniti tijekom studija usvojena znanja i vještine, napisati stručni rad te ga javno obraniti pred ispitnim povjerenstvom.
- (2) Diplomski ispit je završni obuhvatni javni usmeni ispit (tzv. tezarij) pred ispitnim povjerenstvom pred kojim student pokazuje stečena znanja tijekom studija kao i sposobnost sinteze te povezivanja i primjene istog znanja. Obrana diplomskog rada je sastavni dio diplomskog ispita.
- (3) Odbor za diplomske i završne ispite je stalno stručno tijelo Fakultetskog vijeća koje provodi i nadzire postupke vezane za diplomski rad i diplomski ispit u skladu s ovim Pravilnikom. Odbor ima predsjednika, koji je po službi prodekan za nastavu i studente, i dva člana koje na prijedlog Dekana imenuje Fakultetsko vijeće na tri godine. Članovi Odbora mogu biti nastavnici zaposleni na znanstveno-nastavnim radnim mjestima koji imaju ugovor o radu na Fakultetu. Odbor o svojem radu najmanje jednom godišnje izvješćuje Fakultetsko vijeće. Izvješće o radu Odbora Fakultetskom vijeću podnosi predsjednik Odbora.
- (4) Na način rada i odlučivanja Odbora na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Poslovnika o radu Fakultetskog vijeća.

II. DIPLOMSKI RAD

Članak 5.

- (1) Diplomski rad piše se na hrvatskom jeziku. Na temelju studentovog obrazloženog zahtjeva, Odbor za diplomske i završne ispite može odlučiti da diplomski rad bude napisan na nekom od svjetskih jezika.
- (2) Diplomski rad mora imati mentora, a može imati i komentora.
- (3) Diplomski rad treba sadržavati najmanje 54.000 slovnih znakova s razmacima odnosno najmanje 30 autorskih kartica, ne računajući naslovnicu, sadržaj, sažetke i priloge.
- (4) Izgled i sadržaj diplomskog rada mora biti izrađen sukladno uputama iz Priloga br. 1 koji je sastavni dio ovog Pravilnika.
- (5) Izradu diplomskog rada student započinje nakon što mu je odobrena tema diplomskog rada i nakon što mu je imenovan mentor/komentor u skladu s odredbama ovog Pravilnika.
- (6) Tijekom izrade diplomskog rada student je dužan konzultirati se s mentorom/komentorom i postupiti prema njegovim uputama i smjernicama.
- (7) Pri izradi diplomskog rada student se mora pridržavati etičkih načela odnosno načela akademske i znanstvene čestitosti.
- (8) Pri pisanju diplomskog rada najstrože je zabranjeno prepisivanje ili izravno prevođenje dijelova tuđeg teksta bez navođenja izvora ili bilo kakvo kršenje osnovnih pravila etičnog ponašanja vezanog uz plagiranje ili falsificiranje.
- (9) Svaki student obavezan je osigurati provedbu stručne jezične lekture svog diplomskog rada i o tome priložiti pisanu potvrdu lektora koji je obavio jezičnu lekturu.

Mentor i komentor

Članak 6.

- (1) Student osobno dogovara suradnju s mentorom.
- (2) Za mentora diplomskog rada može biti imenovan nastavnik na znanstveno-nastavnom radnom mjestu (docent, izvanredni profesor, redoviti profesor ili redoviti profesor u trajnom izboru) koji izvodi nastavu na studentovom sveučilišnom studiju i čije je područje znanstveno-nastavnog rada vezano uz predloženu temu diplomskog rada.
- (3) Ukoliko je diplomski rad međupredmetan ili interdisciplinaran, student u dogovoru s mentorom predlaže komentora diplomskog rada, koji se imenuje pod uvjetima i na način kao što se imenuje mentor.
- (4) Mentor može sam predložiti komentora diplomskog rada kao pomoćnika u vođenju i izradi diplomskog rada.
- (5) Za komentora diplomskog rada može biti imenovan:
 - nastavnik na znanstveno-nastavnom radnom mjestu čije je područje povezano s temom diplomskog rada
 - suradnik na suradničkom radnom mjestu višeg asistenta čije je područje povezano s temom diplomskog rada
 - naslovni nastavnik čije je područje povezano s temom diplomskog rada
 - znanstvenik na znanstvenom radnom mjestu čije je područje povezano s temom diplomskog rada.
- (6) Ako diplomski rad ima mentora i komentora, svaki od njih preuzima odgovornost za unaprijed određeni dio izrade diplomskog rada.
- (7) Mentor/komentor ne može prihvatiti više od tri diplomska rada u akademskoj godini.
- (8) Vanjski suradnici imenovani kao komentori svoje obaveze obavljaju bez naknade.

- (9) Za mentora i komentora diplomskog ispita ne može biti imenovana osoba za koju je utvrđeno da je povrijedila odredbe Etičkog kodeksa Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.
- (10) Student može, zbog nepredviđenih i izvanrednih okolnosti, jednom promijeniti mentora ili komentora. Za provedbu promjene student podnosi pisani obrazloženi zahtjev uz očitovanje dotadašnjeg mentora/komentora te uz suglasnost novog predloženog mentora/komentora, prema Obrascu br. 4 koji je sastavni dio ovog Pravilnika, a konačnu odluku o zahtjevu donosi Odbor za diplomske i završne ispite najkasnije sedam dana od podnesenog zahtjeva.

Obveze i prava mentora

Članak 7.

- (1) Mentor je odgovoran za prikladnu znanstveno-stručnu razinu studentovog diplomskog rada.
- (2) Mentor je obavezan uputiti studenta u preciziranje teme i naslova diplomskog rada, u metodologiju izrade diplomskog rada i način prikupljanja i obrade podataka kao i u relevantnu literaturu za izabranu temu diplomskog rada te je dužan redovito pratiti rad studenta, od imenovanja do obrane diplomskog rada, posebice pri izradi diplomskog rada u svim njegovim dijelovima, redovito održavajući konzultacije sa studentom i pomažući mu pri pisanju diplomskog rada svojim stručnim savjetima i smjernicama.
- (3) Mentor je obavezan u roku od petnaest radnih dana pročitati diplomski rad koji je dostavio student.
- (4) Mentor može zahtijevati doradu, izmjenu i dopunu diplomskog rada, a student je dužan postupiti prema uputama i primjedbama mentora.
- (5) Mentor je dužan prije konačnog prihvaćanja diplomskog rada provjeriti rad programom za provjeru izvornosti radova te o tome podnijeti izvještaj i ispisani dokaz u sklopu Obrasca br. 5 ovog Pravilnika.
- (6) Konačno prihvaćanje diplomskog rada od strane mentora nužni je uvjet za pokretanje postupka diplomskog ispita.
- (7) Mentor može uz obrazloženje zatražiti od Odbora za diplomske i završne ispite razrješenje obveze mentorstva za pojedini diplomski rad.
- (8) Razrješenje mentorstva mentor može zatražiti i ako student ne uvažava upute mentora pri izradi diplomskog rada ili ako i nakon treće dopune diplomski rad po mišljenju mentora ne zadovoljava osnovnu znanstveno-stručnu razinu diplomskog rada.
- (9) Ako Odbor za diplomske i završne ispite donese odluku o razrješenju mentora, isti Odbor u roku od sedam dana imenuje novog mentora u skladu s odredbama ovog Pravilnika.
- (10) Na mišljenje mentora iz stavka 7. i 8. ovog članka student ne može uložiti prigovor.
- (11) Ako mentor koji je preuzeo mentorstvo diplomskog rada odlazi u mirovinu prije završetka diplomskog rada, može na vlastiti zahtjev i na prijedlog Odbora za diplomske i završne ispite uz odobrenje Fakultetskog vijeća dovršiti mentorstvo do završetka postupka obrane diplomskog rada odnosno diplomskog ispita.
- (12) Odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na mentora na odgovarajući se način primjenjuju i na komentora.

Prijava teme diplomskog rada

Članak 8.

- (1) Student u završnoj godini svog sveučilišnog studija, a najkasnije do 1. prosinca prijavljuje Odboru za diplomske i završne ispite putem Odjela za studente i studije prijedlog teme i mentora/komentora diplomskog rada te donosi sažeti opis teme diplomskog rada i to na Obrascu br. 1 koji je sastavni dio ovog Pravilnika.

- (2) Tema diplomskog rada treba biti iz područja studentovog sveučilišnog diplomskog studija odnosno sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija.
- (3) Temu diplomskog rada student dogovara s predloženim mentorom i komentorom ako ga ima.
- (4) Ukoliko predložena tema diplomskog rada podrazumijeva istraživanje nad ljudima, student treba biti upoznat s odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i mora prije prijave prijedloga teme diplomskog rada putem Odjela za studente i studije prema Obrascu br. 2 ovog Pravilnika zatražiti prethodnu suglasnost Etičkog povjerenstva Fakulteta. Student pritom treba jamčiti pridržavanje odgovarajućih međunarodnih i nacionalnih propisa o zaštiti ispitanika odnosno dragovoljno sudjelovanje svih ispitanika na temelju informiranog pristanka, povjerljivosti, tajnosti i anonimnosti podataka o ispitanicima te povoljan omjer boljitka/rizika za ispitanike. Zahtjev Etičkom povjerenstvu treba biti nadopunjen dokumentacijom prema uputama i predlošcima koje će student dobiti u Odjelu za studente i studije.
- (5) Na temelju zaprimljenih prijava Odbor za diplomske i završne ispite može tražiti nužne izmjene ili dopune u pojedinim obrascima prijave, a najkasnije do 15. prosinca tekuće godine odobrava predložene teme i imenuje predložene mentore/komentore te o tome izvještava Fakultetsko vijeće.
- (6) Student koji u roku ne podnese propisanu prijavu do 1. prosinca u završnoj godini studija, može to učiniti na isti način tek sljedeće akademske godine.
- (7) Odluke o odobrenim temama i imenovanim mentorima/komentorima Odbor za diplomske ispite dostavlja Odjelu za studente i studije, koji isto objavljuje na oglasnoj ploči i mrežnim stranicama Fakulteta do 20. prosinca tekuće akademske godine.
- (8) Student može, zbog nepredviđenih i izvanrednih okolnosti, poput promjene mentora, nemogućnosti provedbe istraživanja ili izmjene znanstvenog fokusa, uz odobrenje mentora i komentora ako ga ima, jednom promijeniti naslov ili temu diplomskog rada. Za provedbu promjene student podnosi pisani obrazloženi zahtjev prema Obrascu br. 3 koji je sastavni dio ovog Pravilnika, a konačnu odluku o zahtjevu donosi Odbor za diplomske i završne ispite najkasnije sedam dana od podnesenog zahtjeva.

Predaja diplomskog rada i prijava diplomskog ispita

Članak 9.

- (1) Nakon što je student položio sve propisane ispite svog sveučilišnog studija i nakon što je mentor prihvatio diplomski rad student može prijaviti diplomski ispit.
- (2) Konačnu ocjenu diplomskog rada utvrđuje Povjerenstvo za diplomski ispit koje imenuje Dekan Fakulteta u skladu s ovim Pravilnikom.
- (3) Prijava za diplomski ispit podnosi se Odboru za diplomske i završne ispite putem Odjela za studente i studije i pritom student treba dostaviti sljedeće:
 1. tri primjerka spiralno uvezanog i jezično lektoriranog diplomskog rada
 2. elektroničku verziju diplomskog rada u MS Word formatu dostavljenu e-poštom
 3. Prijavu za diplomski ispit na Obrascu br. 5 ovog Pravilnika čiji je sastavni dio izjava studenta da je diplomski rad njegov vlastiti rad napisan prema odredbama ovog Pravilnika te izjava mentora/komentora o prihvaćenom diplomskom radu, zatim izjava o obavljenoj jezičnoj lekturi diplomskog rada kao i potvrde o izvršenju svih studentskih obveza nadležnih odjela/ureda Fakulteta.
 4. Potvrdu o ispunjenoj Jedinstvenoj sveučilišnoj studentskoj anketi za tekuću akademsku godinu.

III. DIPLOMSKI ISPIT

Članak 10.

- (1) Nakon što je Odjel za studente i studije zaprimio i utvrdio cjelovitu prijavu za diplomski ispit, o tome u roku od tri dana dostavlja obavijest s cjelokupnom dokumentacijom Odboru za diplomske i završne ispite koji najkasnije tri dana od zaprimanja cjelovite prijave podnosi Dekanu Fakulteta Prijedlog sastava Povjerenstva za diplomski ispit i zapisničara te ispitnih područja sveučilišnog studija za diplomski ispit.
- (2) Na temelju Prijedloga Odbora za diplomske i završne ispite, Dekan Fakulteta u roku od tri dana donosi Odluku o imenovanju Povjerenstva za diplomski ispit i zapisničara te određivanju ispitnih područja sveučilišnog studija za diplomski ispit. Sastavni dio ove Odluke je i odredba da je predsjednik Ispitnog povjerenstva dužan u roku od tri dana od primitka Odluke dogovoriti s drugim članovima Povjerenstva datum, vrijeme i mjesto diplomskog ispita i o tome obavijestiti Odjel za studente i studije.
- (3) Od datuma Odluke iz stavka 2. ovog članka do datuma diplomskog ispita mora proći najmanje 15 dana.
- (4) Ispitno povjerenstvo ima tri člana. Član Povjerenstva za diplomski ispit može biti nastavnik na znanstveno-nastavnom radnom mjestu koji izvodi nastavu na studentovom sveučilišnom studiju i iz čijeg su područja određena ispitna područja sveučilišnog studija za diplomski ispit. Predsjednika Povjerenstva imenuje Dekan Fakulteta.
- (5) Mentor diplomskog rada je član Povjerenstva za diplomski ispit, ali ne može biti njegov predsjednik. Ukoliko diplomski rad ima komentora, on može u Povjerenstvu zamijeniti mentora, na mentorov prethodni pisani zahtjev upućen Odboru za diplomske i završne ispite putem Odjela za studente i studije u trenutku prijave diplomskog ispita.
- (6) Odjel za studente i studije u roku od tri dana od zaprimanja Odluke i obavijesti iz stavka 2. ovog članka dostavlja studentu elektroničkim putem istu Odluku i obavijest.
- (7) Obavijest o javnom diplomskom ispitu Odjel za studente i studije treba objaviti na mrežnim stranicama i oglasnoj ploči Fakulteta najmanje osam dana prije dana utvrđenog za diplomski ispit. U obavijesti o diplomskom ispitu, uz datum, vrijeme i mjesto obrane diplomskog rada, obvezno se navodi ime i prezime studenta, naslov diplomskog rada, mentor te sastav Povjerenstva za diplomski ispit.

Polaganje diplomskog ispita

Članak 11.

- (1) Diplomski ispit polaže se pred Povjerenstvom za diplomski ispit u prostorima Fakulteta.
- (2) Diplomski ispit u pravilu traje 60 minuta, a najduže 90 minuta.
- (3) Diplomski ispit ima tri dijela. Prvi dio je obrana diplomskog rada, drugi je prvo dodijeljeno ispitno područje sveučilišnog studija, a treći je drugo dodijeljeno ispitno područje sveučilišnog studija.
- (4) Ispitna područja pojedinog sveučilišnog studija te ispitna pitanja određena su Tezarijem za diplomski ispit pojedinog sveučilišnog studija iz Priloga br. 2 koji je sastavni dio ovog Pravilnika.
- (5) Položen diplomski ispit podrazumijeva pozitivno ocjenjene sve dijelove diplomskog ispita.
- (6) Konačnu ocjenu diplomskog rada i konačnu ocjenu diplomskog ispita utvrđuje Povjerenstvo za diplomski ispit prema odredbama ovog Pravilnika.
- (7) Na postupak diplomskog ispita i na konačnu ocjenu diplomskog rada i konačnu ocjenu diplomskog ispita student ne može uložiti prigovor.

Protokol i ocjenjivanje diplomskog ispita

Članak 12.

- (1) Nakon što je utvrdio da je student prisutan, predsjednik Povjerenstva za diplomski ispit (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) pozdravlja nazočne i otvara postupak diplomskog ispita čitajući Odluku Dekana Fakulteta o imenovanju članova Povjerenstva i zapisničara te određivanju ispitnih područja sveučilišnog studija za diplomski ispit i potom nazočne upoznaje s protokolom diplomskog ispita, naslovom i mentorom diplomskog rada i iznosi osnovne informacije o studentu.
- (2) Zatim predsjednik Povjerenstva poziva studenta da predstavi svoj diplomski rad izlažući najvažnije uvide s posebnim osvrtom na rezultate i doprinos rada, pri čemu mu se daje mogućnost korištenja prezentacije. Usmeno izlaganje studenta u pravilu traje 10 minuta.
- (3) Potom mentor, predsjednik i član Povjerenstva postavljaju pitanja koja trebaju biti povezana s temom diplomskog rada te se osvrću na sadržaj i doprinos diplomskog rada kao i na njegove moguće nedostatke. Članovi Povjerenstva te ostali nazočni mogu postavljati i dodatna pitanja i sudjelovati u raspravi. Ovaj dio diplomskog ispita u pravilu traje 20 minuta.
- (4) U ovom dijelu diplomskog ispita članovi Povjerenstva mogu zatražiti nužne ispravke i dopune diplomskog rada koje student treba uvažiti u dogovoru s mentorom te ih unijeti u konačnu verziju diplomskog rada koja se pohranjuje na Fakultetu putem Odjela za studente i studije nakon diplomskog ispita.
- (5) Nakon završene obrane diplomskog rada, diplomski se ispit nastavlja tako da predsjednik Povjerenstva postavlja studentu pitanje (tezu) iz prvog dodijeljenog ispitnog područja sveučilišnog studija. Za odgovor na ispitno pitanje student ima na raspolaganju 15 minuta. Predsjednik Povjerenstva može postavljati i dodatna potpitanja iz područja pitanja koje je postavio studentu. Potom na isti način član Povjerenstva iz drugog dodijeljenog ispitnog područja sveučilišnog studija postavlja pitanje (tezu) iz svog područja.
- (6) Nakon što je student odgovorio na sva postavljena pitanja, Povjerenstvo se povlači u drugu prostoriju na vijećanje i razmatranje sadržaja diplomskog rada, obrane diplomskog rada i odgovora na postavljena pitanja iz ispitnih područja sveučilišnog studija te donosi svoje ocjene i određuje zaključne ocjene pojedinih dijelova diplomskog ispita te utvrđuje konačnu ocjenu diplomskog rada i konačnu ocjenu diplomskog ispita.
- (7) Povjerenstvo posebno ocjenjuje diplomski rad i posebno diplomski ispit i to kako slijedi:
 1. Ocjena može biti: nedovoljan (1), dovoljan (2), dobar (3), vrlo dobar (4) i izvrstan (5). Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna ocjena.
 2. Povjerenstvo prvo ocjenjuje diplomski rad i to na način da svaki član Povjerenstva prvo ocjenjuje napisani diplomski rad, a potom obranu diplomskog rada te se utvrđuje zaključna ocjena napisanog diplomskog rada i zaključna ocjena obrane diplomskog rada. Zaključna ocjena za svako ocijenjeno područje je aritmetička sredina ocjena svih članova Povjerenstva zaokružena na najbliži cijeli broj.
 3. Potom Povjerenstvo utvrđuje konačnu ocjenu diplomskog rada koja je aritmetička sredina zaključnih ocjena napisanog diplomskog rada i obrane diplomskog rada zaokružena na najbliži cijeli broj.
 4. Povjerenstvo zatim ocjenjuje pojedina dodijeljena ispitna područja sveučilišnog studija i to na način da svaki član Povjerenstva ocjenjuje svako pojedino dodijeljeno ispitno područje diplomskog ispita. Zaključna ocjena za svako ocijenjeno ispitno područje je aritmetička sredina ocjena svih članova Povjerenstva zaokružena na najbliži cijeli broj.
 5. Potom Povjerenstvo utvrđuje konačnu ocjenu diplomskog ispita koja je aritmetička sredina zaključnih ocjena za oba dodijeljena ispitna područja sveučilišnog studija za diplomski ispit zaokružena na najbliži cijeli broj.

6. Da bi zaključna ocjena pojedinog ispitnog područja bila prolazna treba biti ocjenjena pozitivno (od dovoljan do izvrstan) od svakog člana Povjerenstva. Ocjena nedovoljan iz bilo kojeg dijela diplomskog ispita upućuje studenta na ponavljanje cjelokupnog diplomskog ispita.
7. Zaključne i konačne ocjene zaokružuju se kako slijedi: od 2,00 do 2,49 na dovoljan (2), od 2,50 do 3,49 na dobar (3), od 3,50 do 4,49 na vrlo dobar (4) i od 4,50 do 5,00 na izvrstan (5).
- (8) Povjerenstvo se potom vraća u prostoriju diplomskog ispita. Ukoliko je diplomski ispit uspješno položen predsjednik Povjerenstva objavljuje studentu konačnu ocjenu diplomskog rada i konačnu ocjenu diplomskog ispita te odluku o uspješno položenom diplomskom ispitu i završetku studija kao i stečenom akademskom nazivu uz naznaku struke, sukladno nazivu studijskog programa. Zatim predsjednik i članovi Povjerenstva čestitaju studentu. Ukoliko diplomski ispit nije položen, predsjednik iznosi razloge donošenja takve odluke, poziva studenta da ponovno pristupi diplomskom ispitu u skladu s odredbama ovog Pravilnika i time zaključuje diplomski ispit.
- (9) Zapisničar vodi Zapisnik o diplomskom ispitu prema Obrascu 6. ovog Pravilnika te ga potpisuje zajedno sa svim članovima Povjerenstva.

Ponovno polaganje diplomskog ispita

Članak 13.

- (1) Diplomski ispit student može ponoviti samo jedanput i podrazumijeva ponavljanje cjelokupnog diplomskog ispita prema odredbama ovog Pravilnika.
- (2) Između dva pristupa diplomskom ispitu mora proći 90 dana.
- (3) Ponovno polaganje diplomskog ispita student plaća u iznosu od 50 % propisane godišnje školarine.
- (4) Na postupak ponovnog polaganja diplomskog ispita na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 10., 11., 12. i 14. ovog Pravilnika.
- (5) Zapisničar vodi Zapisnik ponovnog polaganja diplomskog ispita prema Obrascu br. 8 ovog Pravilnika te ga potpisuje zajedno sa svim članovima Povjerenstva za ponovno polaganje diplomskog ispita.
- (6) Ukoliko student ne položi ponovljeni diplomski ispit gubi pravo završetka svog sveučilišnog studija.

Odgoda diplomskog ispita

Članak 14.

- (1) Student može iz opravdanih razloga, najmanje tri dana prije početka diplomskog ispita pisanom molbom zatražiti odgodu diplomskog ispita. U molbi treba obrazložiti razloge odgode, a u prilogu ih dokumentirati. Konačnu odluku o molbi donosi ispitno povjerenstvo za taj diplomski ispit. Ukoliko ispitno povjerenstvo prihvati molbu, ono odlučuje o novom datumu, vremenu i mjestu diplomskog ispita.
- (2) Odluku o odgodi diplomskog ispita i novom datumu, vremenu i mjestu održavanja diplomskog ispita ispitno povjerenstvo odmah dostavlja Odjelu za studente i studije koji obavijest o tome treba dostaviti studentu elektroničkim putem i objaviti ju na mrežnim stranicama i oglasnoj ploči u roku od tri dana od zaprimanja iste Odluke.

Pohrana konačne verzije diplomskog rada i isprava o završetku studija

Članak 15.

- (1) Student je dužan u roku od 14 dana od položenog diplomskog ispita Odjelu za studente i studije dostaviti sljedeće:
 1. dva primjerka uvezanog diplomskog rada u tamnoplavoj boji korica, odnosno tri primjerka ukoliko rad ima i komentora, od kojih jedan pripada Fakultetu, a drugi se prosljeđuje mentoru/komentoru
 2. elektroničku verziju diplomskog rada u PDF/A formatu dostavljenu e-poštom
 3. Izjavu o pohrani i objavi diplomskog rada te akademskoj čestitosti i obradi podataka na Obrascu br. 9 ovog Pravilnika, čiji je sastavni dio i potvrda mentora da su unesene nužne ispravke i dorade, ako ih je zahtijevalo Povjerenstvo za diplomski ispit.
- (2) Zaprimanje dokumentacije iz stavka 1. ovog članka nužni je uvjet za izdavanje isprave o završetku sveučilišnog studija.
- (3) Fakultet je dužan javno objaviti diplomski rad u roku od 30 dana od dana diplomskog ispita u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

Članak 16.

- (1) Studentu se nakon završetka sveučilišnog diplomskog studija i sveučilišnog integriranog prijediplomskog i diplomskog studija izdaje diploma i dopunska isprava o studiju, u roku i na način kako to određuju važeći opći akti.
- (2) Na Dan Fakulteta promoviraju se svi studenti koji diplomiraju do 30. rujna tekuće kalendarske godine.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

- (1) Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na sve postupke vezane za diplomatske radove i diplomatske ispite koji su započeli prijavom prijedloga teme i mentora diplomskog rada od 1. listopada 2025. godine.
- (2) Studenti koji su prijavili temu diplomskog rada po prethodnom Pravilniku o diplomskom ispitu, a nisu položili diplomski ispit do početka akademske 2025./2026. godine slijede postupke vezane za diplomski rad i polažu diplomski ispit po odredbama prethodnog Pravilnika.

Članak 18.

Sastavni dio ovog Pravilnika čine:

- Prilog br. 1 – Izgled i sadržaj diplomskog rada
- Prilog br. 2 – Tezarij za diplomski ispit pojedinog sveučilišnog studija
- Obrazac br. 1 – Prijava prijedloga teme i mentora diplomskog rada
- Obrazac br. 2 – Zahtjev za prethodnu suglasnost za provođenje istraživanja nad ljudima
- Obrazac br. 3 – Zahtjev za promjenu naslova ili teme diplomskog rada
- Obrazac br. 4 – Zahtjev za promjenu mentora/komentora diplomskog rada
- Obrazac br. 5 – Prijava diplomskog ispita
- Obrazac br. 6 – Zapisnik diplomskog ispita
- Obrazac br. 7 – Prijava ponovnog polaganja diplomskog ispita
- Obrazac br. 8 – Zapisnik ponovnog polaganja diplomskog ispita
- Obrazac br. 9 – Izjava o pohrani i objavi diplomskog rada te akademskoj čestitosti i obradi podataka.

Članak 19.

Oblik i sadržaj obrazaca i priloga iz članka 18. ovog Pravilnika utvrđuje Odbor za diplomske i završne ispite. Izmjenu Tezarija pojedinog sveučilišnog studija Odbor provodi temeljem pisanog zahtjeva odsjeka ili voditelja sveučilišnog studija.

Članak 20.

Ovaj Pravilnik donosi Fakultetsko vijeće na prijedlog Dekana Fakulteta. Izmjene i dopune ovog Pravilnika donose se na istovjetan način na koji se donosi Pravilnik.

Članak 21.

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o diplomskom ispitu od 9. prosinca 2015. godine.

Članak 22.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od objave na mrežnim stranicama i oglasnoj ploči Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu u sastavu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

DEKAN

Izv. prof. dr. sc. Ivica Pažin

Ovaj Pravilnik objavljen je na mrežnim stranicama i oglasnoj ploči Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu dana godine te je stupio na snagu dana godine.

TAJNICA FAKULTETA

Tihana Kuterovac, univ. mag. iur.

KLASA:

URBROJ:

IZGLED I SADRŽAJ DIPLOMSKOG RADA

Dijelovi diplomskog rada

- (1) Diplomski rad sastoji se od:
 - korica diplomskog rada u tamnoplavoj boji
 - prvog unutarnjeg praznog lista
 - drugog lista sa stranicom osnovnih podataka o radu na jeziku rada (jednak koricama)
 - sadržaja
 - stranice sa sažetkom i ključnim riječima na jeziku rada
 - stranice sa naslovom rada, sažetkom i ključnim riječima na engleskom jeziku
 - uvoda
 - razrade teme s naslovima i podnaslovima poglavlja
 - zaključka
 - popisa tablica, grafikona i slika
 - popisa priloga
 - popisa literature i drugih izvora koji su korišteni u izradi rada.
- (2) Sadržaj korica diplomskog rada jednak je prvoj unutarnjoj stranici s osnovnim podacima i donesen je na kraju ovog Priloga.

Sadržaj diplomskog rada

- (1) Sadržaj rada predstavlja brojevano-tekstualni pregled poglavlja i potpoglavlja diplomskog rada pomoću kojeg se pronalaze stranice na kojima su ta poglavlja i potpoglavlja napisana.
- (2) Naslov Sadržaj piše se velikim slovima na vrhu stranice i centrirano i nakon njega slijede dva prazna reda.
- (3) Stranice sadržaja se ne numeriraju.

Sažetak

- (1) Sažetak rada nije uvod u rad, nego predstavlja sržnu cjelovitu informaciju o diplomskom radu – on je ukratko prepričan cijeli rad. Sažetak je stoga jezgrovit prikaz čitavoga diplomskog rada koji u najkraćim crtama iznosi pregled odnosno sadržaj cjelokupne tematike koja se obrađuje. U sažetku se opisuju polazišta i ciljevi rada, zatim globalna struktura rada i primijenjene metode te najvažniji rezultati diplomskog rada i kratki zaključak.
- (2) Naslov Sažetak piše se u kurzivu velikim slovima na vrhu stranice i nakon njega slijede dva prazna reda.
- (3) Sažetak treba biti na hrvatskom i engleskom jeziku, svaki na zasebnoj stranici, i sadržavati ključne riječi u radu. Sažetak na stranom jeziku treba donijeti i naslov rada na stranom jeziku pisan velikim slovima.
- (4) Ključne riječi se pišu ispod sažetka i trebaju upućivati na ključne elemente tj. pojmove kojima se bavi u radu te koji najviše dolaze do izražaja tijekom čitavog rada. Treba ih biti između pet i deset riječi. Ključne riječi se pišu u kurzivu.
- (5) Ukoliko je rad na jednom od svjetskih jezika, tada sažetak i ključne riječi trebaju biti i na engleskom jeziku. Ukoliko je rad pisan na engleskom jeziku, tada sažetak i ključne riječi trebaju biti na hrvatskom jeziku.

Uvod

- (1) Uvod je početni dio diplomskog rada i treba zainteresirati čitatelja i upoznati ga s predmetom diplomskog rada.
- (2) U uvodu student iznosi razloge za odabir teme, naznačuje problem, uključujući predmet istraživanja, postavlja radnu hipotezu, definira svrhu i ciljeve istraživanja te znanstvenu metodu i obrazlaže strukturu diplomskog rada.
- (3) Naslov Uvod piše se velikim slovima, podebljano i centrirano i nakon njega slijede dva prazna reda.

Razrada teme

- (1) Razrada teme dio je diplomskog rada u kojem student treba razraditi zadanu temu u okviru koji je definiran smjernicama mentora.
- (2) Razrada teme vrši se kroz poglavlja i potpoglavlja, a tekst svake stranice treba biti logično raščlanjen u odlomke (pasuse).
- (3) Naslovi dijelova trebaju biti kratki, jasni, informativni te numerirani arapskim jednoznamenkastim brojevima. Naslovi trebaju imati i podnaslove, koji se numeriraju po pravilima decimalnog sustava: dvoznamenkastim, troznamenkastim ili četveroznamenkastim, kao npr. 2.____, 2.1.____, 2.1.1.____ itd.
- (4) Naslovi poglavlja pišu se u veličini 14 velikim slovima, podebljano i centrirano na vrhu stranice i nakon njih slijede dva prazna reda.
- (5) Podnaslovi se pišu u veličini 12 malim slovima i podebljano. Prije i poslije podnaslova ostavlja se jedan prazan red.
- (6) Druge razine naslova pišu se u veličini 12 malim slovima i ne podebljano. Prije i poslije svake razine naslova ostavlja se po jedan prazan red.
- (7) Ilustracije (tablice, grafikoni, sheme i crteži i sl.) trebaju ispod imati redni broj (pišu se arapski brojevi), naslov i izvor podataka na osnovi kojih su izrađeni, odnosno izvor iz kojeg su preuzeti.

Zaključak

- (1) Zaključak je završni dio rada u kojem student treba na sustavan, koncizan i jezgrovit način dati prikaz relevantnih spoznaja, uvida, rezultata te svih drugih važnih informacija, uključujući vlastite stavove i uvjerenja te obrazložiti znanstveno-stručni doprinos diplomskog rada.
- (2) U zaključku se ne navode tuđi citati, niti se iznose nove informacije, dokazi i spoznaje nego se zaključak formulira na temelju prethodno iznesenih spoznaja i dokaza.
- (3) Naslov Zaključak piše se velikim slovima, podebljano i centrirano i nakon njega slijede dva prazna reda.

Literatura

- (1) Popis literature obuhvaća sve izvore koje je student koristio pri izradi diplomskog rada. Svi autori odnosno izvori i djela koji se spominju u tekstu odnosno koji se koriste u izradi diplomskog rada moraju biti navedeni u popisu literature.
- (2) Popis literature se ne numerira. Uređuje se abecednim redom autora te kronološki za radove istog autora.
- (3) Prored u popisu literature treba biti 1, a reference se odvajaju jednim praznim redom.

- (4) Različiti izvori literature mogu se grupirati po vrsti (knjige, među koje treba razvrstati klasike od ostalih autora, zatim znanstveni i stručni članci, godišnja izvješća, radne skripte, studije, mrežne stranice i ostalo).
- (5) Naslov Literatura piše se velikim slovima, podebljano i centrirano.

Prilozi

- (1) Popis priloga u tekstu diplomskog rada stavlja se na kraju diplomskog rada.
- (2) Prilozi se mogu označavati slovima ili brojkama te svaki prilog mora imati naziv.
- (3) Prilozi mogu biti slike, grafikoni, histogrami, shematski prikazi, fotografije i sl.
- (4) Naslov Prilozi piše se velikim slovima, podebljano i centrirano te nakon njega slijede dva prazna reda.

Tehničko uređivanje teksta diplomskog rada

- (1) Opseg diplomskog rada treba sadržavati minimalno 54.000 slovnih znakova s razmacima odnosno najmanje 30 autorskih kartica, ne računajući naslovnicu, sadržaj, sažetke i priloge.
- (2) Tekst mora biti pisan na bijelom papiru u Times New Roman fontu, veličine 12, 1,5 redom razmaka (osim popisa literature), poravnan s obje strane, u standardnom normativu pisan od početka reda, s marginama od 3 cm sa svih strana.
- (3) Za odvajanje odlomka (pasusa) koristi se dvostruki red razmaka.
- (4) Stranice od Sažetka do kraja rada moraju biti označene arapskim brojevima, desno na dnu stranice desno, u Times New Roman fontu, veličine 11.

Bilješke ispod teksta (fusnote)

Za citiranje u tekstu odnosno za preuzimanje tuđih spoznaja student je pri izradi rada dužan dosljedno i ujednačeno slijediti metodologiju predviđenu za znanstveni časopis Fakulteta *Diacovensia*, koje su dostupne na mrežnoj stranici:

https://hrcak.srce.hr/upute/upute_autorima_Diacovensia.pdf.

Važne napomene

- (1) Pri pisanju diplomskog rada najstrože je zabranjeno prepisivanje ili izravno prevođenje dijelova tuđeg teksta bez navođenja izvora ili bilo kakvo kršenje osnovnih pravila etičnog ponašanja vezanog uz plagiranje ili falsificiranje.
- (2) Izvornost diplomskog rada mentor provjerava programom za provjeru izvornosti rada i o tome prilaže pisani dokaz iz programa.
- (3) Svaki student obavezan je osigurati provedbu stručne jezične lekture svog diplomskog rada i o tome priložiti pisanu potvrdu lektora koji je obavio jezičnu lekturu.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ĐAKOVU**

Puni naziv sveučilišnog studija

NASLOV RADA

Diplomski rad

Student:

JMBAG:

Mentor: titula, ime i prezime

Komentor: titula, ime i prezime

Đakovo, godina obrane rada

TEZARIJ ZA DIPLOMSKI ISPIT SVEUČILIŠNOG INTEGRIRANOG PRIJEDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG FILOZOFSKO-TEOLOŠKOG STUDIJA

Napomene:

- Rimski brojevi označavaju pojedina ispitna područja sveučilišnog studija za diplomski ispit. Ovaj Tezarij ima **14 ispitnih područja**.
- Odlukom Dekana studentu se za diplomski ispit dodjeljuju dva ispitna područja sveučilišnog studija.
- U pravilu literatura za pojedinu tezu odgovara obveznoj literaturi za kolegij odnosno kolegije koji svojim sadržajem pokrivaju istu tezu.

I. FILOZOFIJA

1. Logika i spoznajna teorija bave se pravilima ispravnog mišljenja, analizom pojmova, sudova i zaključaka te njihovim odnosom prema istini, dok istražuju narav, granice i kriterije ljudske spoznaje. Povijesni pregled od antičke filozofije do suvremenih teorija pruža temelj za razmatranje ključnih epistemoloških pitanja: istinitosti znanja, opravdanosti nadiskustvenih tvrdnji, apriornih uvida i metafizičkih stavova. Ključne rasprave obuhvaćaju skepticizam, realizam, objektivnost i granice spoznaje u odnosu na stvarnost i njezinu spoznaju.
2. Ontologija (opća metafizika): definicija, materijalni i formalni objekt ontologije. Povijest nazivlja. Ontologija kao osnovni i najopćenitiji filozofijski pristup postojećem. Temeljni problemi ontologije: supstancija, akcidenti, biće, bit, bitak. Pitanje transcendentala.
3. Teodiceja istražuje Božju egzistenciju, narav i djelovanje kroz ključne filozofske argumente (kozmološki, ontološki, povijesni) te razmatra problem Boga filozofa u povijesti misli, smislenog religioznog govora i spoznatljivosti Božjih atributa. U središtu su pitanja odnosa Božje svemoći, ljudske slobode, patnje i zla, kao i filozofsko-teološka promišljanja o ljubavi kao temelju stvaranja i Božjem djelovanju u svijetu.
4. Povijest filozofije: Aristotel i Aristotelizam – prikaz Aristotelova filozofskog učenja s obzirom na logiku, metafiziku i etiku. Rehabilitiranje aristotelovske filozofije u srednjem vijeku: glavni predstavnici i njihovo filozofsko naučavanje s posebnim osvrtom na filozofiju sv. Tome Akvinskog.
5. Etika: Povijest i definicija pojma etike. Razlikovanje pojmova etika i moral. Fenomenologija ljudskih čina: *actus hominis* i *actus humanus*. Deskriptivni i normativni karakter etike. Etičke koncepcije: hedonizam i eudajmonizam; skolastičko-tomističko utemeljenje morala; deontologizam I. Kanta; moralni pozitivizam; postmoderna etika.

II. POVIJEST CRKVE

1. Ranokršćanska Crkva: osnivanje Crkve i prcrkva u apostolsko vrijeme. Izgradnja crkvenog uređenja. Položaj kršćana do sredine III. st. i sustavni progoni kršćana u Rimskom carstvu (Decije, Valerijan, Dioklecijan, Galerije). „Preokret“ za Konstantina I. Velikoga i stanje Crkve za Konstantinovih sinova.
2. Početci kršćanstva u Hrvata: pokrštenje Hrvata i dokazi o teorijama pokrštenja. Crkvene prilike za hrvatskih knezova (Trpimir, Zdeslav, Branimir). Crkva u Hrvatskoj u vrijeme kraljeva (Tomislav, Petar Krešimir VI, Dmitar Zvonimir). Splitski sabori u X. st., reformni sabori XI. st.
3. Refomacija u XVI. st.: uzroci refomacije, historigrafija o reformaciji, život M. Luthera. Teologija M. Luthera i nastavak reformacije: osnovne Lutherove teološke postavke, Lutherovi programatski spisi, socijalni nemiri i *Confessio Augustana*, podjela i prvi vjerski sukobi. Širenje protestantskih ideja: Ulrich Zwingli i baptisti, Jean Calvin i kalvinizam, engleski crkveni raskol.
4. Đakovačko-osječka nadbiskupija: područje današnje Đakovačko-osječke nadbiskupije u srednjem vijeku; prijelaz iz Bosne u Đakovo, pod turskom vlašću. Razdoblje poslije oslobođenja Slavonije od Turaka: biskupi, vjerski i društveni život u Slavoniji (Juraj Mulih, Relković, Došen), sjedinjenje sa Srijemskom biskupijom. Biskup J. J. Strossmayer kao pastir svoje biskupije, kao mecena, kao političar, kao apostolski administrator i sudionik Prvog vatikanskog koncila.
5. Hrvatsko-srpsko približavanje preko ilirskog pokreta i jugoslavenske ideje u 19. st., život u zajedničkoj državi i sukobi. Crkva pred lijevim i desnim totalitarizmom u 20. stoljeću. Alojzije Stepinac u vrtlogu drugog svjetskog rata i komunističke diktature.

III. SVETO PISMO STAROGA ZAVJETA

1. Iz konstitucije II. vatikanskog koncila *Dei Verbum* o božanskoj objavi: stvarnost, narav i predmet objave; bogoduhost Sv. pisma, osobito klasična mjesta, istina Sv. pisma; književni rodovi.
2. Biblijska prapovijest (izvještaji o stvaranju, stvarnost grijeha, opći potop, razvoj civilizacije).
3. Velike teme Petoknjižja (izabranje, povijest spasenja, izlazak iz Egipta, obećana zemlja, Savez).
4. Povijesna i proročka literatura (deuteronomističko čitanje povijesti, ustanova monarhije, ključne teme kod velikih proroka).
5. Mudrosna literatura i spisi (osnovne značajke Izraelove mudrosti, princip retribucije u *Izr*, pitanje patnje pravednika kao Joba, pitanje smisla života u *Prop*, analiza *Ps* 1; 51).

IV. SVETO PISMO NOVOGA ZAVJETA

1. Sinoptička evanđelja: povijest nastanka, tzv. „sinoptičko pitanje”, glavni teološki motivi *Mt, Mk i Lk*; autor, mjesto i vrijeme nastanka te primatelji *Mt, Mk i Lk*, izabrati po jedan evanđeoski ulomak iz *Mt, Mk i Lk*.
2. Evanđelje po Ivanu: struktura, Ivan i sinoptici (sličnosti i razlike), povijest nastanka, stil (jezik i narativne tehnike), autor, vrijeme i mjesto nastanka, ciljevi pisanja evanđelja, izabrati jedan paradigmatski lik iz „Knjige znamenja” i egzegetirati izvješća o Isusovoj muci (*Iv 13, 1-30*), smrti (*Iv 19, 16-42*) i uskrsnuću (*Iv 20, 1.11-18*).
3. Teologija *Djela apostolskih*, glava 1-15.
4. Osoba i teologija sv. Pavla na temelju autentičnih poslanica.
5. Izabrane teološke teme Novoga zavjeta: savez, opravdanje, vjera, zakon i sloboda.

V. FUNDAMENTALNA TEOLOGIJA

1. Kršćanska objava. Kozmička objava. Božja objava u Starom i u Novom zavjetu. Isus Krist – vrhunac, posrednik i punina objave. Prenosjenje Božje objave. Značenje Tradicije/Predaje. Odnos između Pisma i Predaje. Razumijevanje Božje objave u povijesti teologije. Vjera – odgovor na Božju objavu. Struktura i glavne poruke konstitucije *Dei Verbum*.
2. Crkva Kristova. Povijesno ustanovljenje Crkve. Crkva kao Tijelo Kristovo i kao Božji narod. Odnos između Crkve i Kraljevstva Božjeg. Crkva je jedna, sveta, katolička i apostolska. Crkveno učiteljstvo. Petrov primat. Misijsko poslanje Crkve. Struktura i glavni nauk konstitucije *Lumen gentium*.
3. Povijest Isusa Krista. Povijesna osoba Isusa iz Nazareta. Povijesnost evanđelja. Isusove riječi i djela, znaci i čudesa, smrt i uskrsnuće. Kristovo uskrsnuće. Isus Krist kao *universale concretum*. Kristološki naslovi: Mesija-Krist, Sin Božji, Sin Čovječji, Gospodin-Kyrios.
4. Teološka epistemologija. Teologija kao crkveno i znanstveno promišljanje o Objavi. Razvoj teologije. Spoznaja u teologiji. Vjera i razum. Pitanje istine u kršćanstvu/teologiji. Dogma i razvoj dogme. Interpretacija vjerskih istina i dogmi. Povijesni razvoj i uloga fundamentalne teologije.
5. Religije. Značenje pojma *religija*. Unutarnji sadržaj religije – sveto. Vanjski oblici religije – očitovanja svetog. Velike religije svijeta: hinduizam, budizam, islam, židovstvo, konfucijanizam, taoizam. Modeli teologije religija. Prosudba nekršćanskih religija. Crkveni dokumenti o odnosu prema nekršćanskim religijama.

VI. PATROLOGIJA

1. Pojam patrologije i znanstveni status discipline. Stanje Crkve i teologije u prednicejskom razdoblju. Opće značajke apostolskih otaca i apologeta. Heretička i antiheretička literatura. Aleksandrijska škola. Apokrifi. Začetci latinske književnosti u Africi.

2. Arijanska kriza između Nicejskoga i Carigradskoga sabora i najvažniji autori uključeni u raspravu u prvomu razdoblju. Problem makedonijanstva i apolinarizma. Kapadočani. Antiohijska škola.
3. Crkvena književnost na Zapadu u IV. i V. stoljeću. Raskoli i krivovjerja na Zapadu: donatizam, maniheizam, priscilijanizam i pelagijanizam.
4. Teološke rasprave između antiohijske i aleksandrijske škole. Problem nestorijanizma i Marijino Bogomaterinstvo. Efeški sabor. Problem monofizitizma i Kalcedonski sabor.
5. Pojasniti pojam *dogma* te razvoj pojma kroz povijest. Odnos dogme i Objave odnosno između dogme i Svetog pisma. Tradicija i pravilo vjere. Nastanak simbola vjere: ispovijesti vjere u Novomu zavjetu te kod apostolskih otaca. Usporedba članaka Apostolskog vjerovanja s Nicejsko-carigradskim.

VII. DOGMATSKA TEOLOGIJA

1. Kristologija: Isus Krist u Sv. pismu s dogmatsko-teološkoga gledišta. Kristološke hereze u prvim stoljećima. Kristologija Efeškoga (431.), Kalcedonskoga (451.), 2. i 3. carigradskog (553. i 681.) te 2. nicejskog sabora (787.). Soteriologija: Anzelmo Canterburyjski, Toma Akvinski.
2. Trinitarna teologija: Trojstvo u Sv. pismu. Arijanizam, Nicejski (325.) i Carigradski sabor (381.). Prikaz trinitarnih teologija u povijesti: Tertulijan, Augustin, Atanazije, Kapadočani, Rikard od sv. Viktora, Toma Akvinski, Bonaventura. Trinitarni aksiom Karla Rahnera.
3. Teološka antropologija: Teologija stvaranja – Sveto pismo, nauk Crkve, nauk o anđelima i demonima. Čovjek kao slika Božja. Čovjek kao grješno biće: grijeh i istočni grijeh prema nauku Crkve. Milost Božja: u Svetom pismu, teološkoj tradiciji i nauku Crkve. Blažena Djevica Marija: Sveto pismo i nauk Crkve – Marija vazda Djevica, Marija Bogorodica, Marija bezgrješno začeta, Marija dušom i tijelom uznesena na nebo.
4. Eshatologija: Smrt u Svetom pismu i teologiji. Čovjek kao duša i tijelo: platonizam, kršćanstvo. Čistilište, raj, pakao. Uskrsnuće tijela. Posljednji sud, paruzija, kraj svijeta, *visio beatifica*.
5. Sakramenti. Sakramenti općenito u Sv. pismu. Sakramenti općenito u teologiji: Augustin, Toma Akvinski, moderna teologija. Sakramenti posebno: Sveto pismo i teologija. Crkva kao sakrament, Tijelo Kristovo, *communio*, narod Božji.

VIII. MORALNA TEOLOGIJA

1. Kristocentričnost moralnog života. Znanstveno izlaganje moralne teologije treba temeljitije hraniti naukom Svetoga pisma te ona treba „rasvijetliti uzvišeni poziv vjernika u Kristu i njihovu obvezu da u ljubavi donesu plod za život svijeta” (usp. OT 16). Krist – konkretna norma moralnosti. Moralno je djelovanje svjesno, hotimično i slobodno, ono je izraz čovjeka kao cjeline ali može imati veći ili manji osobni intenzitet (sloboda izbora, osnovna

ili temeljna sloboda te osnovno ili temeljno opredjeljenje). Između osnovnog ili temeljnog moralnog opredjeljenja i pojedinih moralnih čina nalazimo područje koje nazivamo „krepovima”.

2. Kršćanska savjest i moralna norma. O moralnoj normi općenito. Materijalnu i sadržajnu normativnost u moralnom djelovanju pružaju nam ljudsko iskustvo (naravni moralni zakon) i Objava (Sveto pismo) te tradicija Crkve, dok je na subjektivnoj razini savjest zadnja norma moralnosti (biblijsko-teološki nauk o savjesti, antropologija vrijednosne savjesti i sud moralne savjesti, savjest kao zadnja obvezujuća instanca i norma djelovanja, koraci u rješavanju dvojbene savjesti). Savjest valja odgajati prema objektivnim kriterijima. Savjest i autoritet (Učiteljstvo Crkve).
3. Drama ljudskoga grijeha. Grijeh kao moralno djelovanje jest uvreda Boga, šteta i uvreda nanesena bližnjem i zajednici (i Crkvi) te „umanjenje“ samog čovjeka (usp. LG 22; GS 13). On je bitno vjerska i teološka kategorija, ali uključuje i antropološke momente.
4. Kritičko prosuđivanje pluralizma etičkih postavki i naglasci personalističke bioetike u svjetlu katoličke antropologije vezanih uz suvremene biomedicinske dileme od prenatalnog stadija, preko razvojnih etapa ljudskog bića do terminalne faze života koje graniče s moralno-bioetičkom dozvoljenošću manipuliranja ljudskim dostojanstvom, svetošću i nepovredivošću: Medicinski potpomognuto začeće – Prenatalna i predimplantacijska dijagnostika – Kliničko i farmakološko istraživanje nad ljudima – Cyborg medicina – Eugenika i alteracijski inženjering – Kloniranje – Matične stanice – Biološke oporuke – Transplantacija – Eutanazija – Distanzacija – Palijativna skrb.
5. Antropologija ljudske spolnosti i odgovorno roditeljstvo. Biološka, psihološka, dijaloška, društveno-kulturalna i otajstvena dimenzija spolnosti. Neki problemi spolne etike: samozadovoljavanje, predbračni odnosi, homoseksualnost. Antropologija i svetost bračne ljubavi (GS 48-49). Glede prenošenja života Crkva naučava odgovorno očinstvo (GS 50), što obrazlaže enciklika *Humane vitae* te upute i izjave mnogih episkopata, među kojima je i naš. Važnost bračne duhovnosti i pitanje kontracepcije.

IX. SOCIJALNI NAUK CRKVE

1. Temeljna načela socijalnog nauka Crkve (dostojanstvo ljudske osobe, opće dobro, opća namjena dobara, supsidijarnost, sudjelovanje i solidarnost) imaju opće i temeljno obilježje jer se tiču socijalne stvarnosti u njezinoj cjelovitosti. Zbog trajnosti u vremenu i univerzalnosti u značenju Crkva ih pokazuje kao prvi i temeljni uporišni parametar za prosuđivanje i tumačenje svih razina socijalnih odnosa, kako u Crkvi tako isto i u društvu. Temeljne socijalne vrednote (istina, sloboda, pravednost i ljubav) izražavaju poštovanje koje treba pripisati onim određenim aspektima moralnog dobra što ih načela kane slijediti. (usp. *Kompendij socijalnog nauka Crkve*, br. 105-208).
2. Dostojanstvo ljudskog rada. Crkva je pozvana čitati nove „znakove vremena“ i svojim socijalnim naukom pružiti novi pogled na dostojanstvo i svrhu ljudskog rada te pridonijeti humanizaciji svijeta rada i pravednijoj raspodjeli dobara pred izazovima slobodnog tržišta i duha poduzetništva. Socijalni nauk Crkve na osobit način ukazuje na granice profita, važnost pravedne plaće i privatnog vlasništva te poziva na rješavanje nezaposlenosti i ostvarivanje prava na rad, zaštitu žena i obiteljskog života, izgradnju socijalne države te

upozorava da čovjek ne smije samovoljno raspolagati zemljom podvrgavajući je bez pridržaja svojoj volji kao da ona ne bi imala vlastita oblika i prethodne namjere koju joj je dao Bog. (usp. *Laborem exercens*, *Centesimus annus*, *Kompendij socijalnog nauka Crkve*, br. 255-376; 451-487, *Laudato si'*).

3. Ljudska prava. Socijalni nauk Crkve oštro je kritizirao i osudio različite ideologije devetnaestoga i dvadesetoga stoljeća: liberalizam, fašizam, nacizam, socijalizam i komunizam te ukazao na njihove antropološke pogreške koje su dovele do gaženja dostojanstva ljudske osobe (usp. enciklike *Lava XIII.* i *Pija XII.* te encikliku *Octogesima adveniens* /br. 23-47/ Pavla VI. i *Centesimus annus* /br. 12-29/ Ivana Pavla II.). Socijalni nauk Crkve stoga ukazuje na važnost poštivanja ljudskih prava, među kojima istaknuto mjesto ima pravo na vjersku slobodu (usp. *Pacem in terris*, *Dignitatis humanae*).
4. Crkva, politika i društvo. U suvremenom demokratskom društvu vjernici su pozvani djelovati u civilnom društvu i „uskvasati samo društvo Evanđeljem”. Socijalni nauk Crkve stoga pruža značajan doprinos u razumijevanju suvremenog pojma sekularne države i demokracije te odnosa Crkve i politike (usp. *Gaudium et spes*, br. 73-76; *Kompendij socijalnog nauka Crkve*, br. 377-427, *Deus caritas est*, br. 26-30).
5. Mir nije samo plod pravednosti već, prije svega, plod solidarnosti (usp. *Sollicitudo rei socialis*, br. 39). Socijalni nauk Crkve stoga ukazuje na važnost cjelovitog ljudskog razvoja (usp. *Populorum progressio*), važnost suživota i ulogu međunarodne zajednice u očuvanju mira (usp. *Gaudium et spes*, br. 77-93) te poziva na trajnu izgradnju mira (usp. *Fratelli tutti*, br. 225-270). Na tom tragu više ne govorimo o pravednom ratu, već o pravu na zakonitu obranu i humanitarnu intervenciju.

X. LITURGIKA

1. Teologija liturgije. Liturgija kao otajstvo spasenja. Duhovna žrtva. Teologija liturgije II. vatikanskog koncila, osobito *Sacrosanctum concilium*, br. 5-7. Sveopće i hijerarhijsko svećeništvo u Crkvi.
2. Povijest liturgije. Kršćansko bogoslužje prva četiri stoljeća. Narodni jezik u bogoslužju. Liturgijska reforma II. vatikanskog koncila. Neke posebnosti na našem području.
3. Kristovo otajstvo u liturgijskoj godini: vazmeni i božićni krug. Bogoslužje časova.
4. Liturgijski prostor i liturgijska umjetnost. Uređenje bogoslužnog prostora. Liturgijska glazba prema *Sacrosanctum concilium*, br. 112-121. *Ordinarium missae*, *Proprium missae*, himni, sekvence, tropi, biblijski koral i crkvena pučka popijevka.
5. Slavljenje Kristovih otajstava. Sakramenti pristupa kršćanstvu. Povijest euharistijskog slavlja i današnje slavlje po dijelovima.

XI. EKUMENSKA TEOLOGIJA

1. Suvremeni ekumenski pokret: nastanak, razvoj i uloga Ekumenskog vijeća Crkava.
2. Temeljne postavke dekreta o ekumenizmu *Unitatis Redintegratio*.
3. *Communicatio in sacris*. Teološka načela, važeće odredbe i stajalište Katoličke Crkve.
4. Nastanak i liturgijska baština istočnih kršćanskih crkava.
5. Pravoslavlje: monaštvo, duhovnost i teologija.

XII. PASTORALNA TEOLOGIJA

1. Definicija pastoralne teologije i tumačenje. Materijalni i formalni objekt znanstvene pastoralne teologije. Oznake pastoralne teologije kao znanosti. Povijesni presjek razvoja znanstvene pastoralne teologije. Pastoralna teologija u Hrvatskoj.
2. Kairologija, kriteriologija i prakseologija. Kairolški način mišljenja. Dimenzije vjerovanja u Hrvata prema Europskom istraživanju vrednota – *European Values Study* (EVS) i ostala religijsko-sociološka istraživanja u nas. Crkva u trećem tisućljeću u susretu s sekularizacijom, indiferentizmom, teoretskim ateizmom, globalizacijom i relativizmom.
3. Principi, načela i smjernice pastoralnoga rada sa obiteljima prema apostolskoj pobudnici *Amoris laetitia* – *Radost ljubavi*. Narav daljnje, bliže i neposredne pripreve za brak. Narav bračno obiteljske ljubavi i duhovnosti. Redoviti rad s bračnim parovima. Rad s roditeljima prvopričesnika i krizmanika. Pastoralni rad sa neregularnim brakovima, napose s rastavljenima i ponovno civilno vjenčanima. Socio-religijski pokazatelji situacije braka i obitelji u Hrvatskoj u susretu s demografskom krizom.
4. Župno pastoralno vijeće. Teološko utemeljenje župnog pastoralnog vijeća. Narav i svrha župnog pastoralnog vijeća. Odbori župnog pastoralnog vijeća. Članovi, zadaće i djelovanje odbora župnog pastoralnog vijeća.
5. Kultura susreta u pastoralu sakramenata životnih prijelaza. Poželjna pastoralna praksa sakramenata krštenja, pomirenja, euharistije, bolesničkog pomazanja. Tipologija svećenika u kontekstu kulture susreta. Narav sinodalnosti, suodgovornosti, supsidijarnosti. Pastoralno obraćanje župe u evangelizacijskom poslanju Crkve.

XIII. RELIGIOZNA PEDAGOGIJA I KATEHETIKA

1. Prikaz razvoja katehetskoga djelovanja Crkve od novozavjetnih vremena do najnovijega doba. Poimanje kateheze u prvoj Crkvi u kontekstu katekumenata te njezin razvoj u povijesnim okolnostima života Crkve sve do danas. Poznavanje temeljnih katehetskih dokumenata novijega vremena.
2. Vjeronauk u školi i župna kateheza razumiju se danas kao jedinstvo navještaja Crkve u dva različita koncepta. Ti oblici navještaja Crkve duboko su vezani i s nastajanjem religijske

pedagogije i katehetike kao znanosti, odnosno s reformom školstva na našim područjima (1774. god.). Obilježja konfesionalnoga modela vjeronauka u školi, zajedno s cjelokupnom organizacijom vjeronauka te njegov odnos prema župnoj katehezi, koncipiranoj prema novim katehetskim dokumentima i dokumentu Hrvatske biskupske konferencije *Župna kateheza u obnovi župne zajednice* (2010.).

3. Poznavanje razvoja čovjekova života nužno je za definiranje razvoja vjere i čovjekova odnosa prema Bogu. U tom smislu spoznaje psihologije, na poseban način razvojne psihologije (od začeca do „mudrosne dobi“) koja znanstveno empirijski pokazuje čovjekov razvoj na psihološkoj, emocionalnoj, sociološkoj i intelektualnoj razini, postaju korelativni čimbenik u shvaćanju razvoja vjere čovjeka u različitim njegovim etapama. Temeljna polazišta kateheze sredine, kateheze prigode, kateheze inicijacije te kateheze poosobljenja, zajedno s temeljnim poznavanjem sadržaja kateheze za odrasle.
4. Povijest kateheze odraslih, od fenomena religijskoga neznanja (povijesni prikaz) preko onog „početničkoga znanja s autoritetom vlastite odgovornosti“ do fenomena indiferentnosti odraslih prema vjeri koja se praktički očituje u životu iz vjere koja je ili „relikt djetinjstva“ ili, pak, „balast vjere djetinjstva“ zahtijeva od Crkve promaknuće kateheze odraslih od „primarnih naslovnika sekundarnoga reda“ do istinskih prvih naslovnika naviještanja Crkve. Kateheza odraslih unutar temeljnih dimenzija crkvenog života: koinonija, martirija, liturgija i diakonija.
5. Razvojem pedagoških i psiholoških disciplina, na poseban način kada je riječ o vjeronauku u školi, posebno mjesto u suvremenim religijsko pedagoškim spoznajama zauzimaju i pitanja metodologije, točnije metodike i didaktike vjeronaučne nastave. U tom kontekstu važno je zapaziti razliku između metodologije, metodike i metode kao pojmova s vlastitim sadržajnim opisima. Kako konkretni metodički rad u nastavi, pa i u katehezi, svakodnevno stoji pred izazovom stvaranja „dinamičkoga kvasca Evanđelja u suvremenom društvu i kulturi“, tako su i pitanja konkretnih nastavnih oblika, metoda u nastavi, zajedno s drugim kurikularnim načelima od velike važnosti za kvalitetnije i bolje razumijevanje Riječi u životu svakog čovjeka, posebno učenika. Dakle, poznavanje materije metodike i didaktike vjeronaučne nastave.

XIV. KANONSKO PRAVO

1. Crkvene službe: pojam i vrste s pravnim tumačenjem. Povjeravanje crkvene službe – razlozi povjeravanja, načini, uvjeti i mjerodavna vlast za povjeravanje iste. Kanonski razlozi gubitka crkvene službe, mjerodavna vlast pri gubitku iste, načini gubitka službe s pravnim učincima.
2. Partikularna crkva: pojam i vrste, vlast koja ih osniva te njezina nutarnja struktura. Dijecezanski biskup, biskup koadjutor i pomoćni biskup – pravno tumačenje pojmova, imenovanje istih, opis službe, njihova prava i obveze. Pojam župe, osnivanje i ukidanje župe, imenovanje župnika (župnog vikara), njegova prava i obveze u župi. Dekani, rektori crkava, kapelani – pojam, imenovanje, prava i obveze.
3. Ženidba: etimologija i definicija; vrste, bitna svojstva i blagodati ženidbe. Privola kao konstitutivni element ženidbe te njezina svojstva. Administrativna priprava za sklapanje ženidbe. Uvjeti za valjano sklapanje ženidbe. Zاپreke: pojam, vrste, oprosti. Nedostaci

ženidbene privole. Oblik sklapanja ženidbe. Mješovite ženidbe – pojam, uvjeti za sklapanje i mjerodavnost te načini njezina sklapanja. Razrješenje ženidbene veze i rastava. Ukrepljenje ženidbe – pojam, vrste i način primjene.

4. Vremenita crkvena dobra: pojam i vrste, načini stjecanja dobara i upravljanje istima u redovitom, izvanrednom i upravljanju od veće važnosti. Otudjenje vremenitih dobara – pojam, načini i razlozi otuđenja, nezakonita otuđenja s kanonskim posljedicama. Ugovor o gospodarskim pitanjima između Svete Stolicе i Republike Hrvatske – glavni naglasци sadržaja ugovora, pravne odredbe te prava i obveze koje iz njega proizlaze.
 5. Sveti red – narav i svrhe svetog reda, tri stupnja s teološko-pravnim tumačenjem. Materija i forma. Slavljenje i služitelj ređenja. Ređenici – uvjeti za valjanost i dopuštenost ređenja. Potrebne osobine ređenika. Preduvjeti za ređenje. Nepravilnosti i druge smetnje. Potrebne isprave i provjera. Upis i svjedočanstvo o obavljenom ređenju. Preuzimanje obveze celibata – pojam i pravno tumačenje te obveze.
-